

Hensyn til det fgl. Theater. Dette kunde ikke gaa an; man maatte komme til en Ordning af Forholdet, ikke en saadan Ordning, at man vilde søge at gennemføre Privilegierne efter deres Ordlyd, men dog en saadan Ordning, at man for Fremtiden fra begge Sider vidste, hvad man havde at holde sig til. Det Forslag, som Theatrets Chef fremkom med, vandt ikke Bifald. Det vandt ikke Bifald hos vedkommende private Theaterdirektører, og jeg tror heller ikke at feile ved at sige, at det heller ikke vandt Bifald i den almindelige Mening. Jeg for mit Vedkommende sølte mig tiltalt deraf, og jeg tror, at det i og for sig var og er et fornuftigt Forslag, men jeg vil indrømme, at Forholdene her i Kjøbenhavn ikke ere store nok til, at det kunde gennemføres, eftersom de forskjellige Theatres Publikum for en stor Del er bestemt af rent lokale Grunde. Ministeriet har derfor forladt den Tanke, at faae denne Plan gennemført, og efter nøie at have overveiet Sagen er det kommet til det Resultat, at det Fornuftigste vilde være at give en saa stor Frihed som muligt, men dog begrændset saaledes, at Intet af de private Theatre — hvis Existentis jo dog til syvende og sidst kun beror paa Bevilling, og altsaa kun er en taalt Sag — kunde optræde som det kongelige Theaters Konkurrent paa en saadan Maade, at det kongelige Theater i den fjerneste Grad kunde blive generet i at spille de Stykker, som det fandt, det kunde paatage sig at spille. Dette vil opnaas, naar de Bestemmelser gennemføres, som ere udtrykte i den Skrivelse, som fra Kultusministeriet er tilsendt Kasino, og som jo ogsaa fra Justitsministeriet vil blive tilsendt de to andre private Theatre. Det ærede Medlem mente vel ikke at kunne tillægge denne Skrivelse nogen som helst Betydning, og jeg kan dertil kun sige, at det er jo kjædeligt, at det ærede Medlem for sit Vedkommende ikke kan tillægge den nogen Betydning, men han og dette Thing kunne være overbeviste om, at de, den gjælder for, skulle komme til at tillægge den Betydning; thi den vil blive fulgt. Det er min Overbevisning, at ved Gjennemførelsen af de Bestemmelser, der indeholdes i den, ville de private Theatre faae al den Frihed, de kunne forlange, men det kongelige Theater vil paa den anden Side være sikkert paa altid at have Forretten ved Valget af Stykker. Det er det, som det for det kongelige Theater først og fremmest kommer an paa. De særlige Indskrænkninger, som ere fremhævede i Skrivelsen, at man om ikke aldrig, saa dog vistnok meget sjældent vil give de private Theatre Tilladelse til at spille det klassiske Repertoire eller Opera

og Ballet, antager jeg ikke væsentlig ville kunne genere. Egentlig Opera og Ballet vil der jo ikke godt kunne være Tale om, at de kunne opføre, og det klassiske Repertoire mener jeg dog, Alt vel overbejst, bør beholdes det fgl. Theater.

Jeg skal dernæst gaa over til den anden administrative Handling, som blev saa stærkt angreben af det ærede Medlem, nemlig Dr. Pøngels Afskedigelse som Overlærer ved Metropolitanstolen. Det er ganske sandt, som det ærede Medlem jagde, at Dr. Pøngels Anstuelser i en lang Tid have været bekjendte, og jeg kan derfor til Nød forstaa hans Forundring over, at Dr. Pøngels Afskedigelse først er fremkommen nu. Jeg maa imidlertid sige, at Ministeriet har været i høj Grad langmodigt lige overfor Dr. Pøngel. Det er min Overbevisning, at man kun i Nødstilfælde bør afskedige en Mand paa Grund af hans politiske eller religiøse Meninger og Anstuelser. Det har været mig overordentlig imod, at være nødsaget til at gaa til det Skridt, hvortil jeg er gaaet. Dr. Pøngel var en særlig dygtig Lærer, og jeg har ikke den fjerneste Grund til at antage, at han paa nogen Maade direkte har søgt at gjøre Propaganda blandt sine Disciple for sine Anstuelser. Smidlertid kan man ikke være blind for, at det ikke er heldigt just i de Tider, vi nu leve i, at en Lærer ved en stor offentlig Skole nærer og offentlig forsvaret religiøse Anstuelser af den Art, han har næret og forsvaret, det er ikke heldigt just i de Tider, vi nu leve i. Det var, og her kan jeg tale af egen Erfaring, temmelig ligegyldigt i min Ungdom, da jeg gik i Skole, thi de Ideer, som nu ere oppe i Tiden, vare ikke oppe den Gang, der var ingen blandt Skolens Disciple, som den Gang tænkte paa religiøse Spørgsmaal. (Munterhed.) Jeg forstaaer ikke, hvorfor det opvækker Munterhed, det er et Faktum, at der var Ingen blandt Drengene, der tænkte paa de religiøse Spørgsmaal; jeg veed ikke, om man har forstaaet mig saaledes, at de ikke tænkte paa Religion, det har jeg ikke talt om, jeg antager, at de Herrer kunne opfatte mine Ord, som de ere mente, de religiøse Strids-spørgsmaal var der Ingen blandt Skolens Disciple, der tænkte paa den Gang, og jeg vilde ønske, at det Samme var Tilfældet nu, men det er nu ikke Tilfældet. Den Gang var der andre Ting, som bevægede den voksne Verden og som Følge deraf Børnene, men nu er det disse Spørgsmaal, som ere oppe i Tiden, og som ogsaa bevæge Skolens Disciple. Desværre, det er saa, og derfor er det i og for sig uheldigt, naar en Mand med de Anstuelser, Dr. Pøngel offentlig har vedkjendt sig og forsvaret, er Lærer